

УДК 35.073.6:330.52

**ПОДАТКОВИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГАЛУЗЕЙ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ***Покатаєва О.В.*

В статті розглянуто один з методів державного регулювання економіки – податкове регулювання галузей національної економіки, визначено його сутність та значимість. Серед способів удосконалення механізму податкового регулювання запропоновано оптимізацію податкового навантаження, спрощення системи обчислення податків та зборів, надання податкових пільг. Визначено вади податкової політики стосовно підприємств торгівлі та запропоновано шляхи їх подолання.

Ключові слова: податки, механізм, регулювання, оптимізація, податкове навантаження, система, пільги, ставки.

Державне регулювання економіки являє собою організуючий та регулюючий вплив держави на економічну діяльність суб'єктів ринку з метою її впорядкування та підвищення результативності. Особлива роль у державному регулюванні належить податковій політиці, адже саме податки є не тільки основним джерелом поповнення Державного бюджету, але й здатні здійснювати вплив на суб'єктів господарювання на їх роботу та поведінку. Саме податки можуть відновлювати окремі галузі економіки та підтримувати діяльність окремих – особливо важливих для економіці країни підприємств. Вони здатні підтримувати ринковий баланс, корегуючи рівновагу поміж попитом та пропозицією та ліквідувати прояви монополії. І саме податки здатні регулювати якість життя пересічного громадянина, адже воно залежить від рівня наповнюваності бюджету країни, що допомагає здійснювати державі основні покладені на неї функції щодо соціального забезпечення, та виконання соціально-економічних програм.

Податкове регулювання здійснюється для поповнення державних фінансових ресурсів, для стимулювання економічного зростання, для функціонування науково-технічного прогресу, здійснення структурних перетворень, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника тощо. Податкове регулювання є одним з основних методів державного регулювання економіки країни.

У програмних документах органів державного управління відзначається, що на відміну від країн ЄС податкова система України не є інструментом підвищення конкурентоспроможності держави, не сприяє зростанню економічної активності суб'єктів господарювання [1]. Існуюча система формування державних доходів відображає недосконалість перехідної економіки та має переважно фіскальний характер. Основними завданнями реформування податкової системи України є зниження податкового навантаження на економіку.

У працях вчених пропонуються заходи щодо вирішення окресленої проблеми. Городецькою Т.Е. досліджено та теоретично обґрунтовано вплив оподаткування на макроекономічну рівновагу. Доведено, що за умов економічної трансформації податки як складова частина оподаткування є особливим чинником рівноваги, що зумовлює інституційні фактори впливу [2]. У працях Беспалої Н.О. [3], Міщенко С.Г. [4], Лашак В.В. [5] обґрунтовується необхідність розвитку стимулюючої функції податків з метою забезпечення ефективного перерозподілу капіталів, розвитку підприємств і підприємництва, розроблено пропозиції стосовно розв'язання прикладних проблем переорієнтації системи прямого оподаткування з переважно фіскального інституту на інститут, який поєднує фіскальну, регулювальну та стимулюючу складові.

Разом з тим недостатньо дослідженими залишаються проблеми податкового регулювання окремих галузей національної економіки. Метою статті є визначення особливостей адміністрування податків в Україні та їх окремих елементів на рівні окремих видів економічної діяльності з акцентом на торгівлю.

Реалізація механізму державного регулювання здійснюється через використання податкових

важелів. Отже ще до недавнього часу податки виконували тільки фіскальну функцію і лише на початку двадцятого сторіччя стають інструментом державного регулювання економіки. Сутність податкового регулювання полягає у встановленні податкових ставок, призначенні податкових пільг, визначенні об'єктів та бази оподаткування. Адже реалізація податкової політики прямо впливає на суб'єктів господарювання, на якість та результативність їх роботи та на рівень тінізації економіки, вона є одним з основних регуляторів економічних процесів в економіці. Від реалізації податкової політики напряду залежить рівень наповнюваності національного бюджету та повнота реалізації соціальних програм. За даними Міністерства фінансів України проаналізуємо структуру доходів та витрат Зведеного бюджету за період – січень-вересень 2008 р. (табл.1).

Таблиця 1.

Доходи та видатки Зведеного бюджету України, млн. грн. [6]

Доходи, видатки	Зведений бюджет		
	Січень-вересень 2008р.	У % до	
		Загальної суми	ВВП
Доходи:	217937,4	100,0	30,5
Податкові надходження, з них:	168970,6	77,6	23,7
податок на доходи фізичних осіб;	33551,5	15,4	4,7
податок на прибуток підприємств;	31957,1	14,7	4,5
плата за землю;	4904,8	2,3	0,7
податок на додану вартість;	72492,6	33,3	10,1
акцизний збір;	9302,1	4,3	1,3
ввізне мито	9359,3	4,3	1,3
Неподаткові надходження	40945,8	18,8	5,7
Інші надходження	8021,0	3,6	1,1
Видатки, з них	206175,9	100,0	28,9
Загальнодержавні функції	19978,4	9,7	2,8
Соціально-культурні заходи,	119702,8	58,0	16,8
у тому числі:			
- охорона здоров'я	22509,7	10,9	3,1
- духовний та фізичний розвиток	5179,9	2,5	0,8
- освіта	41845,1	20,3	5,9
- соціальний захист та соціальне забезпечення	50168,1	24,3	7,0
Інші видатки	1107,0	0,6	0,2

Аналіз таблиці 1 свідчить, що доходна частина бюджету за 9 місяців 2008 року становила 217937,4 млн. грн., що складає 30,5% до ВВП. Основу доходної частини склали саме податкові надходження, що дорівнюють 168970,6 млн. грн (77,6%) і лише 40945,8 млн. грн. та 8021 млн. грн. склали неподаткові на інші надходження, що складає 18,8% та 3,6% усіх надходжень державного бюджету. У структурі доходів Зведеного бюджету значну частку склав податок на додану вартість, що дорівнює 72492,6 млн. грн, тобто 33,3% та податок на доходи фізичних осіб та доходи підприємств, які склали 33551,5 млн. грн. та 31957,1 млн. грн. відповідно. Отже можна зробити висновки, що саме податкові надходження є основним джерелом поповнення державної скарбниці, тому саме від їх розміру буде залежати виконання державою покладених на неї функцій з реалізації фінансування соціально-культурних заходів та виконання загальнодержавних функцій, таких як оборона, громадський порядок та безпека, охорона навколишнього середовища та фінансування житлово-комунального господарства. За дев'ять місяців цього року спостерігався профіцит Зведеного бюджету, який склав 11761,5 млн. грн., тобто можна зробити висновки про раціональне використання державних коштів та найбільш повне виконання загальнодержавних функцій. Але не варто поки говорити про провадження ефективної податкової політики, адже українська податкова система досить недосконала і потребує значних перетворень, сутність яких перш за все полягає у оптимізації податкового

навантаження на суб'єктів господарювання, та доведення його до показників розвинутих країн (табл. 2).

Таблиця 2.

Податкове навантаження на платників податку [7]

Показники	2001р.	2002р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	Відхилення (2006/2001)
Валовий внутрішній продукт, млн. грн.	204190	225810	267344	345113	441452	537667	333477
Податок на прибуток	8280,0	9398,3	13237,3	16161,7	23464,0	26172,0	17892,0
Податок на додану вартість	10348,4	13471,2	12598,1	16733,5	33803,8	50396,7	40048,3
Акцизний збір	2654,3	4098,2	5246,1	6704,4	7945,4	8608,1	5953,8
Плата за землю	1618,6	1806,3	2032,3	2293,2	2718,2	3122,3	1503,7
Податкове навантаження у відношенні до об'єму ВВП, %	11,2	12,7	12,4	12,1	15,4	16,4	5,2

За період з 2001 по 2006 рік у структурі надходжень державного та місцевих бюджетів відбулися зміни зі збільшення податкових надходжень. Так, значно збільшилися надходження від податку на додану вартість – на 40048,3 млн. грн., надходження від податку на прибуток підприємств – на 17892,0 млн. грн. Це можливо пояснити збільшенням валового внутрішнього продукту на 333477,0, обумовлено ростом виробництва вітчизняних товаровиробників. Податкове навантаження на українського платника податків досить низьке порівняно з показникам розвинутих держав, де співвідношення частки податкових надходжень до валового внутрішнього продукту дорівнює: У США – 30%, у Великобританії – 37%, у Франції – 44%, у Данії – 52%, та у Швеції – 61% [8]. Різниця у показниках співвідношення свідчить про відмінності у існуванні податкових систем цих країн, у різноманітності форм та методів державного регулювання. Так, ситуація у США є відображенням політики, що проводить уряд зі створення сприятливих умов для існування промислових компаній, у інших країнах зниження показника може свідчити про підтримку певних галузей економіки або окремих підприємств шляхом використання цільових субсидій, або введення податкових пільг. В Україні досить низьке співвідношення цих показників може бути наслідком декількох причин, і одна з них (найбільш вірогідна) - високий рівень ухилення від сплати податків внаслідок відсутності вагомій підтримки держави, достатньо високих ставок податків на фонд оплати праці (розмір внесків до соціальних фондів станом на 1 грудня 2008 року коливається від 36,66% до 49,6% залежно від класу ризику, до якого належить підприємство при обчисленні збору до Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань). У багатьох країнах світу взагалі відсутні ці збори, а найближчі українські „сусіди – країни СНД” давно вирішили цю проблему, запропонували об'єднання усіх вище перелічених соціальних зборів у єдиний. Результатом такого рішення стало суттєве спрощення обчислення зборів, які сплачує роботодавець з фонду оплати праці; зменшення кількості звітності, адже фонд самостійно розподіляє отримані кошти за всіма напрямками; зменшення податкового навантаження на платника податків, тому що ставка єдиного соціального збору становить: у Грузії – 20%, у Казахстані – 21%, у Таджикистані – 25%, у Російській федерації – 26% [9, с.95].

Для збільшення ефективності податкової системи суттєвих змін потребує спрощення методів адміністрування податків і зборів, на обчислення яких платникові необхідно приділити близько 2085 годин на рік. Цей процес є дуже трудомістким та призводить до здійснення помилок, із-за чого платник ненавмисно приховує реальні доходи, а держава недоотримує надходження до бюджету. Так, наприклад, у Великобританії платник податку витрачає на обчислення та сплату по-

датків лише 105 годин на рік, у Швейцарії – 63 години, у Данії – 135 годин, у Швеції – 122 години, у Німеччині – 196 годин. Згідно рейтингу за рівнем складності податкової системи Україна взагалі обіймає 177 місце серед проаналізованих 178 країн, цей факт призводить до розуміння негайності реформування української системи оподаткування [10].

Удосконалення та чіткого визначення потребує механізм надання податкових пільг, бо саме вони є інструментом державного регулювання, і за допомогою їхнього використання держава має змогу підтримати певну галузь, забезпечити перерозподіл коштів між секторами економіки, відновити депресивні регіони, здійснити відновлення балансу між попитом та пропозицією, підтримати вітчизняного товаровиробника, наповнити споживчий ринок товарами, кількість яких є недостатньою, здійснювати регулювання цінової політики, впливати на збільшення зайнятості населення, тощо.

Пільги є інструментом, за допомогою якого держава здійснює функцію регулювання, але слід наголосити, що надання податкових пільг повинно мати системне обґрунтування, відсутність якого може призвести до негативних наслідків для економіки країни, а саме: викривлення конкурентного середовища, збереження неефективних та неприбуткових суб'єктів господарювання, що спостерігалось у часи адміністративно-командної системи, коли держава субсидювала та надавала преференції економічно не рентабельним підприємствам, що призводило до отримання збитків та дефіциту бюджету. Відсутність обґрунтування може призвести до нерівномірного розподілу податкового тягаря між господарюючими суб'єктами, недоотримання доходів бюджету тощо.

- Згідно з діючим законодавством в Україні передбачається декілька різновидів пільг, серед яких:
- встановлення неоподаткованого мінімуму (на сьогодні ця пільга фактично припинила своє існування, своє поширення вона мала з прийняттям у 1993 році Декрету Кабінету Міністрів „Про прибутковий податок з громадян”, коли було введено в якості неоподаткованого мінімуму 17 гривень). На сьогодні діє єдина ставка оподаткування доходів фізичних осіб у розмірі 15%, але у багатьох країнах світу досі використовують прогресивну шкалу оподаткування не тільки доходів фізичних осіб, але й прибутку корпорацій. Так, в Іспанії неоподатковуваний мінімум становить 430 тис. песет, у Китайській Народній Республіці – 800 юанів [11, с.99, 167]; у США – 2 000 дол. для самотньої особи та 5000 дол. для сімейних пар [12, с.707]. У Німеччині з 2005 р. встановлений прожитковий мінімум на рівні 7654 євро – для неодружених та 15329 євро для одружених, а в Австрії 6 000 євро. [13, с.18]. У США доходи корпорацій до 50 000 дол. США не оподатковуються податком на прибуток корпорацій, а у Великобританії - до 50 000 фунтів стерлінгів [12, с.704];
 - вилучення з оподаткування певних елементів об'єкта оподаткування. Так, наприклад, не є об'єктом оподаткування з податку з власників транспортних засобів трактори на гусеничному ході, мопеди з об'ємом циліндру двигуна менш 50 куб.см., автомобілі швидкої допомоги та пожежні, транспортні засоби вантажні, самохідні, що використовуються на заводах, складах, у портах та аеропортах для перевезення вантажів на короткі відстані [14];
 - звільнення від оподаткування окремих осіб або категорій платників податків. Згідно законодавства від плати за землю звільняються органи державної влади та місцевого самоврядування, органи прокуратури, вітчизняні заклади культури, науки та освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, фізичної культури та спорту, релігійні та благодійні організації [15];
 - зменшення податкових ставок. Згідно Закону України „Про податок з доходів фізичних осіб” передбачено оподаткування за ставкою 5% у разі одержання доходів у вигляді відсотків по поточних або депозитних внесках, інвестиційних доходів, доходів по іпотечних сертифікатах, тоді як стандартна ставка податку складає 15% [16];
 - застосування цільових податкових пільг (в т.ч. податкових кредитів). Податковий кредит – є різновидом пільг, при якому звільнення від оподаткування стосується загальної суми податкового платежу, нарахованого для сплати [16];
 - застосування спеціальних методів податкового обліку. Прикладом може бути право платника ПДВ за власним бажанням обирати касовий метод ведення податкового обліку за умовою виконання вимоги щодо не перевищення граничного обсягу оподатковуваних операцій суми у

300 тис. грн. за останніх 12 календарних місяців. Застосування касового методу відстрочує частину податкових зобов'язань до моменту їхньої оплати, що дозволяє не допустити передчасного відволікання оборотних коштів [17];

- зменшення бази оподаткування. Сутність пільги полягає у вирахування з бази оподаткування визначених законодавством сум. До різновиду таких пільг можна віднести зменшення загального місячного оподаткованого доходу фізичної особи на суму податкової соціальної пільги, яка дорівнює 50% однієї мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня поточного року (у 2008 році її розмір складає – 257,50 грн.). Зменшення бази оподаткування може відбуватися шляхом виключення з неї суми фактично понесених платником витрат, встановлених законодавством. В оподаткуванні прибутку до таких пільг можуть бути віднесені передбачені законодавством варіанти включення витрат, не пов'язаних з господарською діяльністю платника, до складу валових витрат, наприклад перерахування коштів на користь неприбуткових організацій, установ культури, освіти у розмірах, встановлених законодавством.

Взагалі, призначення пільг полягає у підтримці соціально незахищених шарів населення, вони покликані забезпечити еквівалентність та взаєморозуміння в стосунках між державою та платниками податків. Надання пільг також здійснюється з метою підтримки та стимулювання розвитку окремих галузей економіки, особливо важливих для держави або підтримки конкретних підприємств. Так, наприклад у США існує поняття спеціальних знижок, які дозволяють не включати до складу валового доходу суми у розмірі 85-100% від отриманих дивідендів для деяких корпорацій, що працюють у секторах економіки, пріоритетних або соціально необхідних з погляду держави. Підприємці, що використовують труд працівників для виконання економічно не вигідних робіт, можуть розраховувати на цільовий податковий кредит відносно заробітної плати цих груп працівників. Надаються пільги підприємствам, які вкладають інвестиції у сонячне, геотермальне, океанотермальне устаткування, що є досить дорогим, але необхідним для розвитку екологічно безпечної економіки. В Україні пільги не завжди досягають інноваційно-інвестиційних цілей, заради яких вони власне і запроваджуються, проте існує проблема, пов'язана з необхідністю ведення значної кількості звітності та подвійного обліку (бухгалтерського та податкового).

Що стосується надання пільг торговельним підприємствам, слід відзначити, що в Україні вони практично не надаються. У країнах ЄС багато торговельних підприємств користуються пільгами з податку на додану вартість (табл.3).

Таблиця 3.

Основні групи товарів, звільнених від оподаткування ПДВ у країнах ЄС [18, с.85]

Товари	Бельгія	Данія	Ірландія	Італія	Фінляндія	Швеція	Англія
1. Газети	+;-	+;-			+;-		+;-
2. Книги			+;-				+;-
3. Інші видання							+;-
4. Продукти харчування першої необхідності				+;-			
5. Продукти харчування для тварин			+;-				+;-
6. Медичні препарати			+;-			+;-	+;-
7. Медичне обладнання			+;-				+;-
8. Дитячий одяг та взуття			+				+
9. Насіння, сажанці				+;-			+;-
10. Добрива			+;-				

(+) – товари, які повністю звільнені від оподаткування;

(+;-) – товари, які оподатковуються за зниженою ставкою.

Найбільшою кількістю пільг користуються торговці Англії – 8 з десяти розглянутих категорій, це близько 80% товарів, в Ірландії – 6 (60%), а у Данії підприємствам торгівлі держава практично не

надає пільг, винятком є тільки, підприємства, які здійснюють торгівлю газетами. В Україні від оподаткування ПДВ звільнені підприємства, що здійснюють торгівлю продуктами дитячого харчування, медичними препаратами, але згідно переліку, встановленому Кабінетом Міністрів України, періодичними виданнями, журналами, книжками вітчизняного виробництва, товарами для інвалідів.

Так, у деяких країнах підприємства користуються пільгами з акцизного збору, та звільненні від оподаткування у разі здійснення торгівлі: безалкогольними напоями (Австрія, Великобританія, Греція, Іспанія, Ірландія, Люксембург, Португалія); кавою (Великобританія, Греція, Іспанія, Люксембург, Португалія, Фінляндія, Франція, Швеція); шоколадом (Австрія, Великобританія, Греція, Італія, Іспанія, Ірландія, Люксембург, Німеччина, Португалія, Фінляндія, Франція, Швеція); сірниками (Австрія, Великобританія, Греція, Іспанія, Ірландія, Люксембург, Німеччина, Португалія, Фінляндія, Франція, Швеція); мінеральними добривами (Австрія, Великобританія, Греція, Іспанія, Ірландія, Люксембург, Німеччина, Португалія, Фінляндія, Франція); чаєм та чайними екстрактами (Австрія, Великобританія, Греція, Іспанія, Ірландія, Люксембург, Німеччина, Португалія, Фінляндія, Франція, Швеція).

Взагалі, якщо говорити про важливість акцизів для бюджету країни, то слід відзначити, що вони виконують дуже важливу роль. Їх особливістю є можливість наповнення державного бюджету країн з перехідною економікою, де спостерігається відсутність чітко сформованої податкової системи та чіткого розуміння податкової бази. Відмінною рисою акцизів є виконання ними регулюючої функції, сутність якої полягає в здатності акцизів впливати на обсяги експорту та імпорту продукції. Так, за допомогою підвищення ставок акцизного збору можливо здійснення підтримки вітчизняного товаровиробника, і, навпаки, для поповнення вітчизняного ринку відсутніми товарами використовується механізм зниження ставки збору. Сутність регулюючої функції полягає також у можливості обмеження споживання деяких видів товарів, як приклад, здійснення непрямого впливу на товаровиробників, що виготовляють та реалізують суспільно небезпечні види товарів (такі як алкогольні та тютюнові вироби). Здійснюється це шляхом зниження купівельного попиту за допомогою введення занадто високих ставок акцизних зборів на такі товари, що призводить до суттєвого росту цін. Приміром, у Великобританії мінеральні види палива, використовувані дорожнім транспортом, обкладають підвищеною ставкою акцизного збору, а з метою заохочення екологічно чистих видів палива встановлено знижені ставки. Прикладом є встановлення ставок податків на не етиловані марки бензину й дизельного палива зі зниженим змістом домішки сірки та на зріджений природний газ.

У Білорусії держава передбачила пільги для підприємств, що реалізують продукцію через роздрібну торговельну мережу, магазини з площею торговельного залу не більше 25 кв.м., та на ринках, ярмарках, виставках-продажах. Ці підприємства сплачують податок на прибуток у фіксованих сумах. Фіксовані суми податку диференціюються залежно від обсягу товарообігу, товарного асортименту, місця розташування об'єкта торгівлі та інших особливостей його діяльності [9, с.61]. На Україні не передбачені конкретні пільги з податку на прибуток для підприємств торговельної галузі. Якщо торговельне підприємство ставиться до розряду малих і підпадає під вимоги Указу Президента України «Про спрощену систему оподаткування» [19], то воно може використати механізм сплати єдиного податку, за допомогою якого, воно звільняється від сплати податку на прибуток – інші пільги законодавством не передбачено.

Взагалі українські торговельні підприємства не користуються підтримкою держави. Навпаки, у той час, як багато підприємств інших галузей економіки знаходяться у більш вигідному податковому кліматі, торговельні підприємства беруть весь податковий тягар на себе. Так, підприємства галузі освіти користуються пільгами зі сплати податку на додану вартість, мають значно нижчу ставку плати за землю (державні окрім вище вказаних податків, звільнені від сплати податку на прибуток, комунального податку та плати за землю), підприємства промисловості мають право на іноваційно-інвестиційні пільги, підприємствам автомобілебудування надається знижка у вигляді права на зменшення об'єкта оподаткування на суму коштів, що спрямовуються на погашення кредитів, отриманих для реалізації інвестиційної програми [18, с.240].

Держава не лише не надає пільг для підприємств галузі торгівлі, а навпаки, оподатковує їх іноді

за більш високими ставками (як приклад, плата за землю). Так, згідно з Наказом „Про Порядок нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення” [20] розмір плати за землю становить на рівні 1% від грошової оцінки земельної ділянки, але у разі здійснення цієї оцінки враховується досить багато факторів, серед яких - коефіцієнт функціонального призначення, розмір якого становить: для земель, зайнятих під промисловими підприємствами – 1,2, для земель під підприємствами гірнично-добувної галузі – 1,0, для земель підприємств транспорту і зв'язку – 1,0, для земель технічної інфраструктури – 0,65, для підприємств оптової та роздрібною торгівлі – 2,5 (що більш ніж у два рази перевищує коефіцієнти по інших галузях економіки). У інших державах для оцінки вартості земельної ділянки коефіцієнт функціонального призначення не використовують взагалі. Так розмір податку на землю у Грузії залежить тільки від якості та міста розташування земельної ділянки, у Азербайджані ставка податку розраховується за кожний квадратний метр земельної ділянки у процентах до неоподаткованого мінімуму (проценти встановлені на однаковому рівні для всіх галузей економіки, відмінності обумовлені тільки місцем розташування земельної ділянки), у Туркменістані розмір податку на землю розраховується аналогічно із врахуванням ступеня облаштованості ділянки.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження можна дістати висновків, що державне регулювання економіки потребує удосконалення. Особливу увагу необхідно приділити реформуванню податкової системи, що є важелем впливу на діяльність майже усіх галузей економіки, у тому числі і торгівлі. Основними напрямками реформування є: скасування неефективних податків і зборів; поетапне зменшення прямих податків, передусім податку на прибуток; формування ефективної системи акцизних зборів з використанням економічно обґрунтованого рівня і структури ставок; введення диференціації ставок податку з власників транспортних засобів залежно від типу транспортного засобу, строку його експлуатації; здійснення вирівнювання податкового навантаження на суб'єктів господарювання різних напрямів економічної діяльності шляхом скасування пільгових ставок плати за землю; удосконалення спрощеної системи оподаткування у частині полегшення ведення бухгалтерського обліку, перегляду діючих ставок для юридичних осіб, та фіксованих розмірів плати для фізичних осіб; спрощення адміністрування податків.

Розроблені пропозиції мають загальний характер і поширюються на усі галузі національної економіки. Специфічними рекомендаціями для підприємств торгівельної галузі є: - зміна системи обчислення плати за землю та зменшення коефіцієнту функціонального призначення до рівня коефіцієнтів інших галузей економіки, або встановлення способу обчислення грошової оцінки земельної ділянки взагалі без урахування цього коефіцієнту, як це встановлено у законодавстві інших країн; - введення касового методу по податку на додану вартість без встановлення обмежень щодо об'ємів реалізації. Застосування цього методу дозволить відстрочити частину податкових зобов'язань до моменту їхньої оплати, що допоможе запобігти передчасному відволіканню оборотних коштів та дозволить спрямувати вивільненні кошти на закупівлю нових партій товару, розширення товарного асортименту, освоєння нових ринків збуту, проведення рекламних заходів, які б дозволити збільшити товарообіг, оновити матеріально-технічну базу тощо; - зменшення кількості звітності приватних підприємств – суб'єктів підприємницької діяльності, які працюють за спрощеною системою оподаткування, у разі прийняття до штатної структури найманих працівників (реалізаторів). Адже велика кількість звітів штовхає підприємця на порушення законодавства щодо нелегальної виплати заробітної плати та не дотримання вимог щодо законодавчо встановлених норм оформлення найманих робітників.

Реформування системи оподаткування торгівельних підприємств потребує особливого підходу до специфіки їх роботи та врахування тих обставин, що надмірне податкове навантаження на них негативно відображається на добробуті кінцевого споживача, тому як податки включаються до ціни реалізації товарів споживання. Метою подальших досліджень є встановлення взаємозв'язків між ліцензуванням і оподаткуванням як формами державного регулювання економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція реформування податкової системи України [електр. ресурс]: Кабінет міністрів України від 19 лютого 2007 р. N 56-р – Режим доступу: <<http://dpa.gts.lg.ua/inf/konzept.htm>>
2. Городецька Т.Е. Оподаткування в системі факторів макроекономічної рівноваги в умовах ринкової трансформації: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.01 / Т.Е. Городецька; Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. - Х., 2008. - 18 с.
3. Беспала Н.О. Розвиток державної податкової політики в Україні: автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / Н.О. Беспала; Гуманіт. ун-т «Запоріж. ін-т держ. та муніцип. упр.». - Запоріжжя, 2006. - 20 с.
4. Міщенко С.Г. Податкове стимулювання економічного росту: автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.00.08 / С.Г. Міщенко; Донец. нац. ун-т - Донецьк, 2008. - 36 с.
5. Лашак В.В. Посилення регулюючої і стимулюючої функцій механізму прямого оподаткування суб'єктів ринкової економіки: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01 / В.В. Лашак; НАН України. Ін-т регіон. дослідж. - Л., 2006. - 19 с.
6. Про соціально-економічне становище України за січень–жовтень 2008 року [Електронний ресурс] / Статистичні дані Міністерства економіки України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/file/link/124447/file/kmu_ost1.rar>.
7. Бюджет України – 2006 [електр. ресурс]: Статистичний збірник Міністерства Фінансів України. – Режим доступу: <<http://www.minfin.gov.ua/control/uk/archive/docview?typeId=85132>>
8. Автор???. Сутність та значення податкової політики для функціонування держави [електр. ресурс]: – Режим доступу: <<http://fma.by.ru/наука/наука2/наука202.html>>
9. Починок А. П. ??? Налоги и налогообложение в СНГ: учеб. пособие / под ред. А.П. Починка, Л.П. Павловой. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 424 с.
10. Рейтинг стран по уровню сложности налоговых систем [електр. ресурс]: ФБК.Рейтинг. – Режим доступу: http://rating.rbc.ru/articles/2007/12/14/1753018_tbl.shtml?2007/12/14/31752908
11. Кучеров И.И. Налоговое право зарубежных стран: курс лекцій / И.И. Кучеров. – М.: АО «Центр ЮрИнфоР», 2003. – 374 с.
12. Косолапов А.И. Налоги и налогообложение: учеб. пособие / А.И. Косолапов. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2005. – 872 с.
13. Деловая Австрия. Экономика и связи с Россией в 2000-07гг. Спецвыпуск [электрон. ресурс]. – М.: Агентство Бизнес-Пресс, ИНФОРМВЭС МЭРТ РФ. - 2007. - Т. VIII-IX. - 204 с. – Режим доступу: <<http://www.polpred.com/free/austria/>>.
14. Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів: Закон України від 11 грудня 1991 р. № 1963-ХІІ // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1992. - № 11. - Ст.150.
15. Про плату за землю: Закон України від 3 липня 1992 р. № 2535-ХІІ // Відомості Верховної Ради (ВВР). - 1992. - № 38. - Ст. 560.
16. Про податок з доходів фізичних осіб: Закон України від 22 травня 2003 р. № 889-ІV // Відомості Верховної Ради (ВВР). - 2003. - № 37. - Ст.308.
17. Про податок на додану вартість: Закон України від 3 квітня 1997 р. № 168/97-ВР // Відомості Верховної Ради (ВВР). - 1997. - № 21. - Ст.156.
18. Соколовська А.М. Система податкових пільг в Україні у контексті Європейського досвіду [текст] / А.М. Соколовська, Т.І. Єфименко, І.О. Луніна, Р.Л. Балакін /: моногр. – К.: НДФІ. – 2006. – 320 с.
19. Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва: Указ Президента № 746/99 від 28.06.99 [електрон. ресурс]. – Режим доступу: <<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/mai.cgi>>
20. Про Порядок нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель у межах населених пунктів) [електрон. ресурс]: наказ Держкомзему України, Мінагрополітики України, Мінбудархітектури України Держкомлісгоспу України, Держводгоспу України, Української академії аграрних наук від 27 січня 2006, № 19/16/22/11/17/12. – Режим доступу: <<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/mai.cgi>>